

Variabelförteckning Gott Åldrande i Skåne (GÅS), basundersökning (2001-2004; n=2931)
Projektledare Sölve Elmståhl, Avd. för geriatrik Lunds universitet, Skånes
universitetssjukhus Malmö.
Solve.Elmstahl@med.lu.se

Sektion A Demografi

Civilstånd

Antal äktenskap

Födelseland

Utbildning (antal år i skola samt högsta utbildningsnivå, yrkesutbildning)

Kommun/församling/stad/glesbygd/landsbygd

Ekonomi

Kontantmarginal (1/2 basbelopp)

Svårigheter med ekonomi

Äger bostad

Transport

Tillgång till körkort/ bil

Utnyttjande av olika transportmedel (6 items)

Inskränkning av aktiviteter p.g.a. bristande tillgång till transportmedel

Sektion B Boende

Aktuellt boende

Antal personer

Antal rum

Flyttat, år antal ggr

Kommun huvudsaklig del av livet

Bor med vem

Handikappanpassning

Tillgänglighet till bostad för funktionshindrad

Bytt bostadsort

Avstånd till olika arenor (ex vårdcentral, varuhus, 11 items)

Kan ta sig till olika arenor (sociala, medicinska)

Sektion C Familjeförhållanden

Sociala kontakter, nätverk och stöd

Kontakter med och avstånd till ev. barn/barnbarn/syskon

Formellt/praktiskt emotionellt stöd

Instrumental support (1 item)

Emotional support (3 items)

Social anchorage (4 items)

Social participation (13 items)

Yrkesliv (enligt Näringslivets Yrkesklassifikation - NYK, tre senaste yrken, föräldrars och make/makas yrke)

Antal anställningar, antal yrken, anställningsform

Pension, förtida uttag

Aktuell sysselsättning

Svårigheter under yrkesverksamt liv

Svårigheter under uppväxtåren

Sektion D Livsstil

Kostvanor (*Food Frequency Questionnaire – FFQ*, 98 items)

Måltidsdistribution

Alkoholkonsumtion (öl, vin sprit, gram/dag samt *Alcohol Use Disorders Identification Test – AUDIT*)

Tobakskonsumtion tidigare och aktuell, passiv rökning, snus

Passiv rökning under barndom, bostad arbetslokaler,

Sömnvanor (*Livingston's sleep disturbance scale*, Livingston et al., 1993) samt antal timmars sömn

Fritid, engagemang och rekreation (sociala, fritids och kulturella aktiviteter, medverkan senaste 12 månaderna, 35 items)

Tillgång till fritidsaktiviteter, sociala/kulturella arenor

Hobbies

Ideell verksamhet

Fysisk aktivitet (under arbete och på fritid)

Motion, lätt och hård motion, frekvens nu, senaste 12 månader och tidigare

Utövat idrott, tävlat

Hur betydelsefulla aktiviteter är (sociala, kulturella, fritidsaktiviteter(16 items)

Disposition av tid under dygnet (liggande/sittande/gång)

Sektion E Hälsostatus (inklusive läkarundersökning)

Aktuella symtom (*symtomlista Gothenburg Quality Life instrument*, 43 items)

Smärta (intensitet, duration, frekvens)

Familjeanamnes

Sjukdomsanamnes (standardiserat protokoll, ICD-10 kodning)

Fysisk undersökning

- Hjärtlungfunktion (NYHA, DSM-IV, *Dementia Rating Scale – DRS*, Jurica, Leitten & Mattis, 2001)

- Blodtryck (liggande, sittande*3, ortostatiskt test 0,1,3,5 10 min, symtom)

Neurologisk undersökning (inkl. sväljningsförmåga)

Neuropathi/Parkinson (*finns från vissa undersökningar*)

Symtomskala motoriska/sensoriska symtom

Utah skala polyneuropati

Parkinson symtom

Kognition (3-saksprov, 5-saksprov, subjektivt minne, *Age-Associated Memory Impairment – AAMI*, T Crook, 1986)

Orientering

Personlighetsförändringar

Sociala konsekvenser

Personorientering

Informationsfrågor

Abstrakt tänkande

Räkneförmåga

Omdömesförmåga

Problemlösning

Clinical Dementia Rating – CDR (Hughes CP, Berg L, Danziger WL, Coben LA, Martin RL, 1982)

Nutrition (*Minimal Nutrition Assessment – MNA*, Nestlé)

Balans/fall antal senaste halvåret

Antropometri (subscapular och triceps skinfold, BMI, midja stuss mått)

Demispan och underbenshöjd

Sektion F1 Funktionsförmåga

ADL samt IADL

Katz ADL index (Katz et al., 1963)

ADL-trappan (Hulter Åsberg K & Sonn U, 1989)

The Barthel index (Mahoney & Barthel, 1965)

Older Americans Resources and Services – OARS (Duke University 1975, Revised 1988, Fillenbaum, 1988)

Functional Autonomy Measurement System – SMAF (Quebec, Canada; Hébert 1984, Rev. 1993, Hébert et al 1997)

Fysisk funktion, mobilitet, rörlighet och muskelstyrka

Gånghastighet (15 m självvald och maximal hastighet)

Timed Up and Go – TUG

Balans stående blundande och med öppna ögon 0-60 sek

Grippit handstyrka (maximal styrka, 10 sek, *2 tillfällen hö+vä)

Resa sig från stol (5 gånger)

Step test

Balansdyna

Diadokokinesi (maximal hastighet *2 hö+vä)

Gånghjälpmedel

Spirometri (efter inhalation, 6 ggr)

EKG (12 kanal)

Hörsel (samtal och viskstämma)

Syn (Jaeger samt syntavla 0.5 D)

Kommunikation

Hälsorelaterad livskvalitet

SF12 (12-item Short Form survey)

EuroQoL – EQ-5D

SCBs hälsoindex

Livskvalitet (aktuell & livslopp), sociala relationer, syn på livet (*Life-Quality Gerontology Centre Scale – LGC I & III*)

Välbefinnande *Life Satisfaction Index-A – LSI-A* (Bernice Neugarten et al. 1961)

SGCI (Självskattningsformulär, *Neuroticism-Extraversion-Openness Inventory - NEO-I*, Costa & McCrae, 1987)

Livshändelser, checklista

Coping och livshändelser

Hälsouppelevande (*Health Locus of Control – HLC*, Walston et al., 1976)

Hälsopattityder (*Health Perceptions Questionnaire – HPQ*, John E Ware Jr, 1976)

Personlighetstyp (*Eysenck Personality Profiler – EPP-SV*, Hans Jürgen Eysenck)

Sektion FP Psykologtest

Episodic memory ”Fri återgivning” & ”Igenkänning” (Gardiner & Java, 1993)

Mental rotation *Mentala rotationer* (Shepard & Metzler, 1971)

Trail Making Test – TMT A/B/C/S (Pantzar et al., 2014; Reitan & Wolfson, 1985)

Konfidensbedömning (Dahl et al., 2010; Lars Nyberg, Lars-Göran Nilsson, Åke Wallin)

Ordflöde (beskrivet i Strauss, Sherman & Spreen, 2006; Tombaugh, Kozak & Rees, 1999)

SRB1 Ordförråd Dureman, 1960)

Digit cancellation Stryk siffran 4 (Zazzo, 1974)

Digit span Sifferrepetition (Wechsler, 1981)

Mini Mental State Examination – MMSE [Mini Mental Test – MMT] (Folstein, Folstein & McHugh, 1975)

Comprehensive Psychiatric Rating Scale – CPRS (Montgomery & Asberg, 1979)

Klocktest (Shulman et al. *The challenge of time. Clock drawing and cognitive function in the elderly*. Int J Geriatric Psychiatry 1986; 1: 135-140)

Pattern comparison Jämföra figurer (Salthouse & Babcock, 1991)

Sektion G Medicinering

Läkemedel (dos, indikation) recept, antal år

Icke receptbelagda (ATC kategorisering)

Naturläkemedel

Sektion H Resursutnyttjande vård och omsorgsbehov

Eget boende

Behovsprövad hjälp

Givare av informell vård, typ av insats i eget hushåll, utanför eget hushåll
Vem som får informell hjälp och tidsinsats för vardagssysslor och personlig omvårdnad
Erhållit avlösning

Mottagare av informell hjälp, typ av insats för vardagssysslor och personlig omvårdnad, tidsinsats samt sjukvårds/rehabiliteringsinsats i hemmet
Orsak till att insats inte ges (10 items)
Matdistribution, färdtjänst
Betalar med egna medel helt för insatser (ej beviljade av SoL)
Rehabiliteringsinsatser (de senaste tre månaderna)
Tillsyn

Biobank

Hb, alb, CRP, HDL-kol, kol, Fe, TIBC, cystatin C
Biobank DNA, serum, plasma.

Registerdata

Informerat samtycke finns att inhämta sjukdomsregister, PASiS sjukvårdskonsumtion öppen och slutenvård och övriga sjukdomsrelaterade register
Dödsorsaksregister

Tilläggsformulär

Närstående

Tilläggsformulär till närstående

Caregiver Burden Scale – CBS (Sölve Elmståhl, 1996; 22 items) 5 dimensioner av börda

Typ av stödinsats senaste tre månader (14 items)

Känsla Av Sammanhang – KASAM (Aaron Antonovsky, 1987; 28 items)

Närstående tillfredsställelse, *Carers Assessment of Satisfaction Index - CASI* (Mike Nolan, 1996; 97 items)

Tillfredsställelse med hemtjänst/hemvård (kontinuitet, tillgänglighet, yrkesskicklighet, inflytande, personliga egenskaper)

Anhörig

Anhörigformulär till person som hjälper en GÅS-deltagare

Caregiver Burden Scale – CBS (Sölve Elmståhl, 1996; 22 items)

Närstående tillfredsställelse, *Carers Assessment of Satisfaction Index - CASI* (Mike Nolan, 1996)

Tillfredsställelse med hemtjänst/hemvård (kontinuitet, tillgänglighet, yrkesskicklighet, inflytande, personliga egenskaper)

Bilkörning

Omfattning, tillgång till bil

Påfrestande trafiksituationer (22 items)

Konsekvenser av att vara utan bil

Transportlösningar som utnyttjas

Skäl för att sluta köra bil

Trafikincidenter

Skäl för att sluta köra bil

Konsekvenser av att sluta köra bil

Tilläggsstudier

Cirkulation

540 personer 60-78 år, undersökta på mottagning med tipptest, Finapres, doppler a cerebri media under tippning, 24 tim EKG och blodtryck, inkl dagbok. Saliv före och efter tippning – stresstest.

Blodtryck och EKG

646 personer undersökta på mottagning med tipptestet där registrerades bland annat blodets flödes hastighet i a cerebri media dx+sin under tippning, parallellt med Finapres och EKG mätning; 24 tim blodtryck

MRI hjärna (3 Tesla)

408 personer från 'Blodtryck och EKG substudie.

Boende & Hälsa

371 personer (60-72) undersöktes i hemmet i avseende behov av anpassning redan i yngre åldrar. Separat forskningsprotokoll kring tillgänglighet, fysisk miljö

Njurstudie

Valideringsstudie av cystatin C och kreatinin med iohexol, 126 personer stratifierat på kön, ålder och njurfunktion

Prioriteringsstudie

446 personer deltog i kompletterande intervjuer och enkät kring äldres attityder till prioriteringar inom hälso- och sjukvård